

Naš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak torek in petek: ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istovrstne vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglašje se računa tristoletna peti vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1., 2. oz. 3. krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: O slabi slovenski politiki. — Vprašanje slovenske kmetijske stranke. — Razmere v deželni blaznici. — Politični pregled. — Dogodki na Ruskem. Štajersko: Razno. — Koroško: Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Dr. Tavčar in njegovi politični nasprotniki. Razno. — Raznoterosti. — Socialno gibanje. — Gospodarstvo. — Prosveta. Podlistek: Beguni z otoka Sahalina.

6 slabi slovenski politiki.

Z Dolenjskega.

Napis temu članku bi se moral glasiti prav za prav o slabi „klerikalni“ in enako slabi „liberalni“ slovenski politiki. — Poleg velikega števila družih vzrokov, katerih mi Slovenci odstraniti ne moremo, tudi če bi edini bili, smo namreč Slovenci sami krivi, da naša politika nima uspehov, da mi Slovenci v svojih pozicijah ne napredujemo, da smo marveč v nevarnosti, da izgubimo še to in ono, kar nam gre po zakonu in po naravnih pravicah. V državnem zboru tudi po tem, ko se in če se izvede volilna reforma, ne bomo primerno in pravično zastopani; v deželnih zborih ne veljamo čisto nič; kajti še v kranjski deželni zbornici odločujejo Nemci. Pri državni eksekutivi pa, kjer imajo skoro po vseh slovenskih pokrajinah Nemci prvenstvo, se na naše ljudi več ne ozira, kedar se oddajajo odlična mesta raznih predsednikov pri deželnih vladah, deželnih in okrožnih sodnijah in druga boljša mesta. N. pr.: Ko še ni bilo mesto deželnega predsednika na Kranjskem pred letom izpraznjeno, je glasilo ene politične stranke na Kranjskem naprej prerokovalo, da Slovenci nimajo pa nimajo upanja, da bi to mesto Slovenec zasedel, marveč da na to mesto pride Nemec, če ne liberalnega pa klerikalnega mišljenja. Glasilo druge politične stranke, ki je želelo, da se iznebi prejšnjega nemško-liberalnega predsednika,

je temu mnenju molče pritrdilo, češ naj pride Nemec, morda bode klerikalnega mišljenja. V svoji strankarski zaslepljenosti sta obe slovenski stranki iz strasti in sovraštva, ki vlada med njima, pozabili, da imamo Slovenci pravico zahtevati, da se tudi na prva mesta v Kranjski deželi in po vseh slovenskih pokrajinah nastavi Slovenci domačini. Na to našo pravico se je dunajska osrednja vlada ozirala, dokler je bila naša slovenska delegacija na Dunaju edina. To je bilo pred četrtsotletjem. Takrat se je bila Taaffe-jeva vlada začela opirati tudi na Slovane in na Kranjsko je bila poslala za deželnega predsednika Slovenca Winklerja. Ta je imel dosti truda, da je osnažil avgijev hlev, ki je bil takrat v tej slovenski pokrajini. Pod njim sta dobila deželni zbor in mestna zbornica ljubljanska zopet slovensko lice, katero jima je bila Auerspergova doba spačila; pod njim smo dobili nekaj malo slovenščine v srednje šole in učiteljska in pod njim so uradniki smeli nekoliko prostje dihati, dokler se ni njemu samemu z Dunaja ukazalo, da mora Slovincem obrniti hrbet.

(Pri p. ured.: Naj še pristavimo, da so Winklerja tudi Slovenci sami kaj slabo podpirali. Bila je neka struja, ki je z vso silo nasprotovala njegovemu prizadevanju, struja, ki je še danes velika ovira svobodnemu slovenskemu razvoju! Spominjamo le na oni slovenski list, ki ga je ustanovil baron Winkler največ vsled uradništva, ki je tedaj kar tonilo v nemškem morju, kako se ga je razkričavalo, da se eden njegovih urednikov danes — kakor se nam je zatrjevalo še pred nedolгим — z veliko sramežljivostjo spominja tistih svojih „mladih“ let. In ta mož stoji še danes na čelu nekemu listu, hoče veljati za resnega in se prišteva slovenskim — pisateljem!)

so se dvigali vrhovi daljnih gor. In cela ta podoba s svojo temoto, molčečnostjo in mrazom je napolnila moje srce z žalostjo in hrepenjem...

Ko se vrnem v koč, je klatež že spal. Nemo tihoto so motili le dolgi, enakomerni dihljeji spečega.

Tudi jaz ležem k počitku, ali dolgo nisem zatisnil očesa, vedno spominjaje se na to, kar mi je pripovedoval klatež.

Že mi je prišlo, da zaspim, toda tu se je premaknil speči na svojem ležišču in zašepetal nekaj nerazločnih besed. Njegovo dihanje, ki je prihajalo globoko iz prsi in je zvenelo v mojih ušesih kakor zamolklo mrmranje, me je vzdramilo vedno iznova in mi vzbujalo razne spomine.

In misli so me nesle daleč, daleč proč iz obupne teme majhne koč. Zdelo se mi je, kakor da pihlja okrog mojih ušes veter svobode, potem da čujem jezno bučanje morja, videl sem zahajati solnce, obdajala me je brezdanja tema in lahko se je zibal moj čolnič na mehkem valovju...

Ko mi je pripovedoval klatež svojo zgodbo, se mi je pričela hitreje pretakati kri po žilah. Premišljeval sem, kakega utisa ne napravi ta povest,

Preden je mogel to storiti, odzvala ga je Taaffe-jeva vlada sama, ker se je bila začela opirati zopet na Nemce. — Ta odlomek iz polupreteklega časa slovenske politike smo navedli v dokaz, da je pred četrtsotletjem slovenska delegacija na Dunaju vendar nekaj veljala, ko je bila slovenskega rojaka izposlovala za odlično mesto kranjskega deželnega predsednika, in ko je ta rojak kranjskim Slovincem pridobil vse to, kar še dandanes imamo. Potlej itak nismo nič več pridobili. Od takrat je naš napredek z ozirom na to, kar bi nam v narodnem obziru vlada po zakonu dati morala, le — nazadovanje; kajti v zadnjih časih se je po Slovenskem nemško uradništvo okrepčalo, da je groza, in z nemškim uradništvom nemški uradni jezik, nemško šolstvo itd. Vsega tega pa slovenski politični stranki ne vidita in nočeta videti. Klerikalci so zvesti tistim načelom, ki so se bili v Misijevi dobi proglasili, načelom, da je narodnost, absolutna narodnost le poganstvo; liberalci pa brezobzirno napadajo tisti stan na Slovenskem, ki je v prejšnjem stoletju Slovincem največ koristil. Zato pa pisec teh vrstic soglaša z vrlim „Našim listom“ in vsemi drugimi časopisi, kateri obsojajo klerikalno in liberalno slovensko politiko. Voditelji obeh teh političnih strank so hoté ali nehoté, vedé ali nevedé v svoji strasti tako zabredli, da vse nevspehe svojega političnega delovanja in nedelovanja pripisujejo na rovaš najprvo svojim domačim nasprotnikom. To je glavna napaka, ker to prvič ni res, in ker se drugič s tem od dne do dne le povečuje politično brezdnost, ki je nastala med nesrečnimi našimi brati. Složnost, politična edinost med Slovenci bi nam vsaj veliko jeze prihranila in nas sovraštva med rodnimi brati obvarovala in bi mi porabili sile ter moči, ki jih porabimo, ko se med seboj bratomorno bojujemo, za odbijanje napadov, ki

če jo je pripovedoval kdaj jetnikom v ozkih celicah. In spraševal sem se, čemu ni vplivalo pripovedovanje na me vsled težavnosti bega, vsled potrpljenja in težav, ki so jih prestali beguni na potu, celo ne vsled neutehljive koprneče otožnosti klateža, ampak le zbog te cele poezije proste svobode; čemu zdaj tudi v meni hrepenenje po morju, gozdovih in polju?

Klatež je spal; jaz pa vsled samega premišljevanja nisem mogel zatisniti očesa. Popolnoma sem pozabil, kaj ga je moglo privedi v ječo in prisilno delavnico; nisem premišljal, kaj je storil, ker je „nehal biti poslušen svojim staršem.“ Videl sem v njem samo le mladostno življenje, polno energije in moči, življenje, ki je hotelo k prostosti, k... Kam?

Res, kam?...

Iz pritajenega njegovega šepeta se mi je zdelo, da čujem vzdihljaje. Komu so namenjeni? Pogledal sem se v to premišljevanje in v mojih mislih so vstajale žalostne sanje...

Pozno sem zaspal. Ko se prebudim, je bila že morda enajst. Na tleh v koči so se svetlikali poševni solnčni žarki, ki so le težko prodrli z ledom pokrite šipe pri oknih. Klatež je med tem že odšel.

Beguni z otoka Sahalina.

Sibirski povest. Spisal Vladimir Karalenko. (Konec.)

— — Ogenj na ognjišču je ugasnil in v koči je postalo tako toplo kakor v peči. Slana na šipah se je pričela topiti, tako da se mi je zdelo, da je jenjal mraz tudi zunaj, ker se drugače ni ledena skorja na oknih nikdar topila in če je bilo še tako toplo v sobi. Zato sva nehala prikladati na ogenj in stopil sem iz koč, da zavrtim ključ v dimniku.

Megla se je res vsa poglela, zrak je bil prozoren in kakor da je postal mečji. Proti severu, tam zadaj za hribi, po katerih so se razprostirali temni gozdovi, so se podili beli motno svetlikajoči oblaki. Zdelo se je, kakor da nekdo težko diše, da se mu izvije globoko iz neizmernih prs otožen vzdihljaj, ki se dviga nemo vedno više in se izgublja naposled v velikem prostoru. Na severu se je zasvetila slaba luč.

Udal sem se žalostnim čutom, stal na strehi in gledal zaničljivo v daljavo. Noč je objela vso zemljo s svojo mogočno in mrzlo lepoto. Na nebu so se svetlikale zvezde, snežena poljana se je razpenjala, kakor daleč je neslo oko, na obzorju je stala temna šuma, in prav tam daleč

jih nam neprijazni nemški in laški sosede prizadevajo in s katerimi nam ne prizanašajo domači nemškutarji in lahoni ter med nami nastavljeni vladni birokratje. — Tako pa nam jemlje domači brezmiselni politični prepir veselje do narodnega življenja in upanje na boljšo politično bodočnost.

Vprašanje slovenske kmetске stranke.

II.

Stojimo na pragu. Odločilnega glasu, ki bi pozval naprej, še ni. In različni ljudje se vrivajo zdaj v ospredje, kakor da slovenski kmet res ničesar tako nujno ne potrebuje, kakor menjava nekaterih oseb. Ali se naj gre mar njemu zato, za k o m hodi, ali k a j zasleduje. Za osebo — ali za stvar?

Brez ovinkov moramo vprašati, da je agrarno vprašanje izmed vseh socialnih pitanj danes najmanj blizu svoje rešitve. Če bi bila pokazana že pot, pa nam manjka med našimi politiki ljudi, ki bi bili zmožni in imeli pogum nastopiti to novo pot preobrata. Torej je navezan kmet edino le na se, ako se hoče sploh dvigniti. Izobraženci naši mu ne bodo pomagali, kolikor morejo in bi morali, ampak, kakor tudi je žalostno, kolikor znajo! Kmetško vprašanje ne more posebljati nekaj fantazije, ali več ali manj srečno zasnovane akcije tega ali onega „voditelja.“ To bi se reklo ostati pri dosedanjem zistemu, s katerim rešujejo pri nas kmeta. Popolnoma ničev uspeh tega dosedanjega načina kaže, da je treba tudi res uspešno delo vse drugače zasnovati. Agrarno vprašanje je prav tako znanost, kakor so druga socialna vprašanja: komunizem, žensko vprašanje itd. Torej je misliti na rešitev kmetškega vprašanja samo tako, če razmotrivamo in proučujemo vse posredne in neposredne vzroke današnjih razmer. Spoznati te in jih prav ceniti je mogoče zopet le tako, če zasledujemo ves gospodarski (ekonomični) razvoj kmetškega stanu od svojih prvih početkov do danes. Ako sledimo z razumom in preudarkom minuli dobi, ne spoznamo samo, da je naše stanje danes nujna posledica razvoja človeštva, ampak sklepamo veliko lažje in pravilneje za bodočnost. Ne bodo več ti sklepi samovoljni načrti in prazne sanje, ampak globoko utemeljene zahteve, do katerih smo prišli, spoznavši najprej sebe.

Slovenski kmet sam je že neštokrat povedal in dokazal, da se mu godi od dne do dne slabše. Tudi če bi bil molčal, bi morali to spoznati, kajti nič ne govori hujše, nego neprestano izsesavanje, zadolžitve, prodaje hiš itd. Vse naše kmetije so vrhu tega zelo majhne in v premnogih hišah morajo opravljati še druga dela, razen kmetijskih, da se prežive in si prihranijo kaj denarja za obleko ali druge potrebščine. Ljudje pletejo n. pr. kite za slamnike. Ako bi kmet tega ne moral storiti, bi porabil ta čas n. pr. za čitanje gospodarskih in drugačnih listov, kar bi ga zelo izobrazilo in ga storilo sposobnejšega voditi boj za svojo gospodarsko povzdigo.

Gospodarstvo, to je pravi in edini ekonomični temelj v tem boju, ki čaka slovenskega kmeta. Združiti se mora za ta svoj cilj, zanj žrtvovati vse, kajti s tem vprašanjem živi in pade.

Ker pa je mogoče kmetu pomagati le tedaj, če docela izpremenimo današnje razmere, je nekaj neizogibnega, da nastane iz tega gospodarskega boja velik političen boj. Kmet ne more voditi svojih gospodarskih bojev in ne more krepiti in razvijati potrebnost gospodarskih organizacij, ako ne pride do svojih političnih pravic, do svoje besede.

Politika ni prav za prav nič družega, kot poskus priti do moči. Kdor je prišel do moči, je zmagal in je imel vsled tega pravico na svoji strani; kdor pa je podlegel, je zamen sprasheval po njej. Izpremembe, brez katerih ni niti govora o povzdigi kmetijstva, so že vsled tega, ker pomenijo celo revolucijo našega največjega stanu, tako dalekosežne, da jih je mogoče izvršiti le tedaj, če pride tisti, katerega se tičejo, do potrebne moči in veljave.

Zato je gotovo prvi pogoj poboljšanja kmetškega stanu, velika in močna kmetška stranka. Ne bo se imela boriti za nikake predprave svojega stanu, ampak zahtevati za enake dolžnosti enake pravice vseh brez razlike. Ker pa tvori Slovence v pretežni večini kmet, mora biti le naravna posledica, da dobi tudi v političnem življenju kmet največ moči. Ako hoče poslušati svoj glas in skrbeti prav tako za svoj stan, kakor delajo drugi, se lahko dvigne do tistega mesta, ki mu gre po naravi in odkoder mu ne bo težko doseči največjih izprememb obstoječega reda, ki mu ne da prostee dihati.

(Dalje prih.)

Razmere v deželni blaznici

ali: žarek, ki posveti v temne kote na Kranjskem.

III.

„Ker je imel Divjak dovolj privatnega posla, časih niti jutranjih vizit ni bilo, popoldne pa prav velikrat nobene ne. Pri vizitah je Divjak izpraševal vedno stvari o domačiji itd. posebno rad je pa poslušal kvante; izpraševanja kakor je sedaj v navadi, nikoli ni bilo. Sploh je pa dober del zdravniških poslov opravljal zavodni „bolnik“ Rigele.

Rigele je pijančeval, kakor je hotel. Tudi opium, morfin in kodein je dobival, a tudi kradel. Opravljal je vsakovrstno zdravniško službo. Pregledal in izpraševal je vsakega novodošleca, delal „Krankengeschichte“, ordiniral popoldne mesto Divjaka zdravila in šival rane ter delal obveze (n. pr. bolnika Malavašiča). Tudi fabriško prakso je oskrboval. Da je v istini vse to delal, ko je bil tu dr. Divjak, je gotovo; še hujše je seveda bilo pod dr. Prajničem. Divjak sam nam ga je neštokrat hvalil in pripovedoval, kako imeniten človek je to. Mož pa je hodil tudi s pasjim bičem po oddelkih in pretepaval ljudi. Kdor se mu je izmed bolnikov zameril, ga je ozmerjal: „Du Hund, du Lump, ich werde es dir schon versalzen in der Krankengeschichte.“ Rigele je pa tudi dal izolirati bolnike. Vse to je bilo Divjaku znano — on je bil zadovoljen s tem — glede pretepanja bolnikov je pa dejal, da je Rigele bolnik in da se mu ne sme zameriti.

„Nadalje je Rigele pisaril tudi sorodništvu. V pisarni pa je zahteval od strank napojnine, vstopnine in pristojbine. Ta denar je seveda zapil. Stranke so se celo pritožile, pomagalo pa le vendar ni nič.

Rigele je uganjal tudi druge stvari, ki jih spodoben človek niti zapisati ne upa. Vedeli so zdravniki o tem, a storili niso ničesar. Hodil je vedno prosto.

„Glavna služba dr. Divjakova je bila vedno tovarna in privatna praksa. Dočim je vstajal za vsakega privatnega bolnika, nismo ga smeli mi po noči vzbujati, tudi ne, kadar si nismo vedeli kako pomagati. Vstal je k večjemu, če se je kdo obesil. Sicer je pa strežaje vedno ozmerjal, da mu ne dajo miru. Če se ga je po dnevu pozvalo, je rekel: Za take stvari je vizita tukaj — drugokrat pa zopet: „po noči hočem imeti mir, rajši boljše pazite, pa ne bo treba zdravnika klicati!“ Telefoničnim potom se sploh klicati ne pusti, češ, telefon ni za igračo in „dajte mi enkrat gmah“. Ker smo vedno naleteli na odpor in bili zmerjani, opustili smo konečno vsako klicanje, če se res ni kdo obesil ali kaj enakega.

„Pred nekaj leti prerezala sta si dva bolnika naenkrat žile na rokah — z razbitimi šipami. Dr. Robida je imel ta dan prost in je bil v Ljubljani, dr. Divjak pa je imel službo. Zvonili smo na telefonu in zvonili — a oglašil se ni nikdo, ker je bil telefon odstavljen. Ko smo zjutraj ob 6. uri zopet zvonili, je pel zopet telefon; tako si zna dr. Divjak napraviti mir po noči, v katerih ima službo! Kako nevarna poškodba pa je to bila pri enem bolniku, videlo se je na steni, kamor je kri curkoma škropila.

„Jako podučen je slučaj bolnika Jereba. Temu bolniku zapirala se je voda. Dr. Robida je bil v Ljubljani, dr. Divjak je imel službo. Popoldne ob 5. tih smo povedali zdravniku, da bo treba bolniku vodo vzeti. Črnil ni niti besede, ampak odredil, naj se mu da „nux vomica“. Ker je trpel bolnik vsled napolnjenega mehurja

strašne bolečine, telefoniral sem ob 7. uri zvečer zopet, naj ga pride katedricirat. A ni ga bilo doma — odpeljal se je na privatno prakso. Bolnik je vsled bolečin ječal — telefonirali smo ob 9. uri zopet — tedaj bil doma in dejal, da takoj pride. A prišel je vmes privatni pacient — in na ponovno telefoniranje je srečno prišel ob 11. uri po noči, ko je bolnik že medlel in mu vzel vodo. Popolnoma zavesten bolnik zalučil mu je v obraz jokajoč besede: „Prokleti Hrvat, če ti je 1900 forintov, katere za nas služiš, premalo, vzemi še tistih 60 krajcarjev, ki so v mojih hlačah, da boš enkrat sit!“

„Kako zelo se je dr. Divjak bolnikov bal, svedoči slučaj Wisjan. Strežaj Zorko — sedaj pri policiji na Dunaju — je tedaj vodil po parku bolnika Wisjana. Prišla sta k baraki, v kateri je stanoval dr. Divjak. Bolnik je stopil k oknu in polukal vanje. Tedaj pa prileti, bilo je okrog 8. ure zjutraj — dr. Divjak v spodnjih hlačah in srajci venkaj, revolver v roki — ves prepaden in prestrašen. Šele ko je pregledal situacijo, se je pomiril in ozmerjal strežaja, kako si upa voditi bolnike krog barake ter se vrnil v stanovanje nazaj. To je meni pravilo več strežajev in se je to splošno govorilo.

„Tudi slučaj Lukan dokazuje, kaj so dr. Divjaku zavodni bolniki. Lukan je bil klasist in je stanoval v stari zdravniški hiši. Neko noč se je zaklenil v svojo sobo, strežaja venkaj zaprl ter pričel piliti omrežje v pritličju. Iz goreče petrolejke polival je petrolej po tleh, posteljini in mobiljaru in zapretil, da užge takoj, kakor se bo poskusilo udreti v sobo, prvega pa da prebode s pilo. Mi smo bili v groznem strahu — dr. Divjak imeli so službo — klicali smo jih, a zaman. Nato smo vzbudili dr. Robida, ki je pa zahteval, da je inspekcijski zdravnik zraven, za slučaj da se pripeti kaka nesreča. Zbudili smo ga končno, prišel je na balkon in zavpil: „ali ga bom jaz ven vlekel?“ Stoprv ko je dr. Robida energično zahteval, da se udeleži rešilne akcije, je vstal.

„Slabo je bilo na oddelkih, a mnogo podrobnostij sem že pozabil. Bolnike sililo se je k skupnim molitvam, k spovedi itd., nasprotujoče smo predstavljali na druge oddelke.“

Poročevalec v dež. odboru grof Barbo je prišel na to osebno zaslišavat priče na Studenec v dež. blaznico. Po zaslišanju je zatrdil grof Barbo, da so priče v bistvu potrdile vso ovadbo.

Prvi rezultat te preiskave pa je bil ta, da sta bila oba nadstrežaja ter sestra Lucija Ekar po 15letni službi odpuščena iz službe t. j. deželni odbor je zahteval od reda, v kojega službi stoje imenovane osebe, da jih iz „službenih ozirov“ odstrani iz Studenca.

Politični pregled.

Protest proti sedmem slov. mandatu na Štajerskem.

V Mariboru je sestavilo nemško društvo povodom dogodb v odseku za volilno reformo sledečo resolucijo: Nemško društvo v Mariboru in okolice prosi nemške svobodomiselne poslance, da si ne dajo izsiliti nobenih na nje stavljenih pogojev in da se ne ustrašijo nikakih sredstev, obvarovati svoje ljudstvo pred kakršnimkoli oškodovanjem. Tako škodovanje bi bilo priznanje sedmega mandata Slovincem v Štajerski, kot se je zgodilo to proti vsemu pravu in starim tradicijam. Bojevati se proti sklepu, ki je izzval globoko ogorčenje v vseh slojih naroda, je dolžnost vseh nemških poslancev, ne oziraje se na to, se li volilna reforma vresniči ali ne. Bolje nobene premembe volilnega zakona, kot take, ki nas onečašča.

Ta resolucija nam zreali kulturni in moderni nazor onega nasprotnika, ki nam ob vsaki priliki očita kulturno neizobraženost, ker kulturno nikakor ne moremo smatrati to dejstvo, da se Nemci tako upirajo pripoznati Slovincem upravičenost njihovih zahtev, ko vendar statistika dovolj jasno govori, v koliko je pravo na naši strani. Zavedajo se dobro, da če bi pripoznali, kot se od vsake kulturno izobražene struje

zahteva, Slovencem njih pravice, bi od vsega nemštva na Spodnjem Štajerskem ostalo zgolj suho ogrodje.

Značilno.

Z dr. Hortisom, laškim poslancem, je sprejel v avdijenco minister Marchet deputacijo laških visokošolcev. Deputacija je izročila naučnemu ministru memorandum, v katerem zahtevajo laško univerzo v Trstu. Dr. Marchet je pripoznal njih težko stališče, opozarjal pa jih na to, da ima vlada preveč opravila z volilno reformo. Obljubil jim je, da bo izposloval vsaj toliko, da bodo smeli laški dijaki študirati v inozemstvu in da bodo njih skušnje veljavne pod gotovimi pogoji v Avstriji. Rekel jim je, da bo skušal storiti to v zvezi z laškimi poslanci čim najpreje bo mogoče. Deputacija je prosila ministra, naj deluje na to, da se ustanovi vsaj juridična fakulta, ker so profesorji še od prejšnje laške fakulte v Inomostu, in omogoči s tem, da lahko vendar enkrat laški dijaki študirajo v svojem jeziku.

Naučni minister dr. Marchet je seveda vse obljubil, jim vse priznaval, no, oni gospodje na Dunaju obljubujejo vedno vsemogoče. Koliko so že nam Slovencem obljubili — in koliko smo dobili. Sicer je pa samoobsebi umevno, da pridejo Lahi kmalu do univerze, če jo pa dobimo Slovenci, pa dosedaj še ne ve nihče.

Vojska v Ameriki.

Republiki Honduras in Guatemala sta si napovedali vojno. Hondurška republika ima komaj pol milijona prebivalstva, malo več Guatemala. Nekako tako, kakor če bi se stekli Kranjci s Primorci.

Dogodki na Ruskem.

Atentat na generala Kozlov. V parku carjevega dvorca Peterhof je ustrelil do sedaj še neznan mlad možki iz samokresa trikrat na generala Kozlova meneč, da ima pred seboj znanega trinoga Trepova. Storilec so ljudje — atentat se je izvršil pri belem dnevu v pričo velike množice ljudi — prijeli. Kozlov je na ranah umrl. Značilno pa je, da je mogoč tak atentat v neposredni bližini carja, kjer mrgoli na stotine vohunov, agentov, policajev, straž itd.

Admiral Čuhnin. Admiral črnomoškega bojnega ladjevja, Čuhnin, je padel kot žrtev atentata. Čuhnin je bil trd, neusmiljen človek, pred katerim se je treslo svoj čas vse moštvo, danes pa je baš Čuhnin kriv mnogih puntov na ladjah v Črnem morju. Atentator je ubežal. Matrozi imajo dan za dnevom velike politične shode, kjer govore o sedanjem položaju. Oficirji so vsi v strahu pred moštvom. Nekaj častnikov pa stoji na strani mornarjev.

Obisk angleške mornarice. Angleško vojno brodovje je hotelo posetiti o priliki križarenja po Vzhodnem morju rusko bojno luko Kronštadt. Ruski mornarji so se tega trenutka zelo veselili. Nekateri so poročali celo, da se menijo mornarji usidrati tik angleških ladij, tako da bi obrežni topovi ne mogli na nje streljati. Na ta način bi porabili ruski revolucionarni mornarji to priliko kot nov poskus vstaje. Zdaj pa je Anglija odpovedala poset svojih ladij v ruskem vodovju!

Štajersko.

Trgovska in obrtniška zbornica za Sp. Štajersko. Novi državni poslanec za spodnještajersko splošno volilno kurijo dr. A. Korošec je stavil v državnem zboru jako umesten predlog, da se za Spodnje Štajersko ustanovi trgovska in obrtniška zbornica. Slovenski trgovci in obrtniki na Štajerskem nimajo v trg. in obrt. zbornici v Gradcu, kamor spadajo, niti enega zastopnika, kar je več nego krivično. Velike podpore, ki jih zbornica daje, gredo le za nemške zavode in nemške naprave in tako se s slovenskim denarjem podpirajo narodni nasprotniki. Novoustanovljeno slov. trgovsko društvo v Celju bo moralo v prvi vrsti prevzeti tudi nalogo, da se bo na vse načine potegovalo za ustanovitev spodnještajerske trgovske in obrtniške zbornice. Potem bo tudi bolje na polju trgovine in obrta

za štajerske Slovence, ker bi se z moralno in materialno podporo zbornice morale ustanoviti prepotrebne trgovske ter obrtno-nadaljevalne šole. Treba se bo res veliko boriti, toda v doglednem času se lahko doseže — čemu bi pa vedno morali hlapčevati Nemcem celo na gospodarskem polju?!

Na mesto umrlega župnika Žičkarja je bil izvoljen poslanecem za IV. kurijo gospod Voušek z nekaj nad 2000 glasovi. Vdeležba volitve je bila torej razmeroma slaba.

Železnica Ptuj—Radgona. Pripravljalni odsek za gradnjo nove železnice v Ptuj je v svoji zadnji seji upošteval želje mestne občine v Radgoni ter sklenil, da se zgradi za sedaj le proga od Ptuja do Apač, ne pa tudi do Purkle, da se ne odvzame Radgoni glavnega prometa.

Tatovi po Savinjski dolini. Hmelj krajevo že par let sem neznani zlikovci po Savinjski dolini. Zato se je obrnilo hmeljarsko društvo v Žalcu na c. kr. okrajno glavarstvo v Celju, naj ukrene potrebno, da se to prepreči. Upamo, da je že storilo glavarstvo potrebne korake, da se obvarujejo naši hmeljarji v bodoče škode.

Žrtev svojega poklica. S strehe je padel minoli ponedeljek zidar Janez Zelenik z Vintarskega vrha, ko je popravljal hišo gospe Krajne pri Sv. Urbanu pri Ptuj. Ko je priletel 8 metrov globoko na tlak, se ni mogel pobrati. Prebila se mu je lobanja, a dobil je še več notranjih poškodb, vsled katerih je čez par ur izdihnil. — Zelenik zapušča vdovo in tri odrasle otroke.

Poneverjenje na pošti. Poštni aspirant-upravitelj Rudolf Hanusch je na svoji pošti v Lučanah poneveril 12.000 K in pobegnil baje proti Trstu. Hanusch je komaj 20 let star. Oblasti ga že zasledujejo in ga bodo najbrže dobili, ker se je takoj po njegovem odhodu dne 15. t. m. poneverjenje odkrilo.

Novi zvonovi blagoslovijo to nedeljo v Pilštanju. K blagoslovu pride sam knezoškof Mihael. Zvonove je vtil Grasmajer iz Viltene.

V Celju so izkopali tedaj, ko so prekopavali svet za ondotti „Deutsches Haus“, eden lončen kozarec iz 16. stoletja. Zadeli so tudi na ostanke nekdanjega rimskega zidu, ki je obdajal staro Celejo.

80.000 kron je že izdala celjska občina, ki jo imajo v rokah Nemci, za nemški Studenenheim v Celju. Seveda nima ta zavod drugega namena, kakor razširjati germanizacijo med Slovenci.

Novo protestantovsko cerkev so blagoslovili na nedeljo v Celju. Pred tem dnem so letali Nemci od hiše do hiše ter prosili svoje „somišljenike“, naj okrase svoje hiše z nemškimi zastavami. A glejte, videti ni bilo niti ene zastave. In procesija iz stare v novo cerkev je bila mnogo skromnejša, nego smo po vsej agitaciji smeli pričakovati. Na čelu procesije je korakalo za celjsko godbo šest lutrskih duhovnikov, na čelu jim superintendent. Za celo slavnost blagoslovljenja je bilo, kakor rečeno, prav malo v resnici srčnega zanimanja; seveda se je nagrnilo mnogo drugega radovednega ljudstva. Ker je pred dnevi nek fantalin menda malo pomazal novo cerkev, si vahtarica seveda ni mogla kaj, da bi ne govorila o „neizobraženem slovenskem ljudstvu“. No, takšno zavijanje dandanes ne drži več!

Ne skakajte z vozov! Grozne poškodbe je dobila pred kratkim 24letna posestnikova hči Marija Vahitič iz Gornjega Haga pri Arvežu. Skočila je namreč s senenega voza, pri tem se ji je kavelj neke verige tako zapičil v telo, da jo je pretrgalo do križa. Prepeljali so jo v graško bolnišnico, kjer je pod groznimi bolečinami umrla.

Koroško.

Iz Ljubljane za Korošce. V nedeljo 22. t. m. se otvori v Rožeku na Koroškem ljudska potovalna knjižnica, katero so zbrali letošnji narodno-zavedni slovenski abiturijenti I. drž. gimnazije v Ljubljani. Isti dan bo tudi otvoritev Št. Jakobske ljudske knjižnice, katero so istotako ustanovili dijaki. Otvoritev obeh knjižnic bo združena z narodno veselico, ki se vrši po-

poldan v Št. Jakobu in na katero je vabljen vsak slovenski rodoljub, posebno je želeli, da se udeležijo prireditve v obilnem številu slovenski srednješolci. Danes je takorekoč dolžnost vsacega zavednega Slovenca, da gre obiskat koroške brate in jih navduševati za nadaljni narodni boj. Najlepša prilika za to se nudi vsakemu prihodnjo nedeljo. Kajti veselica se vrši v prekrasni Rožni dolini, za katero se bje ravno sedaj srdit boj in katero proglašajo Nemci že za svojo last. Zagotovljeno je, da se udeležijo otvoritvene veselice mnogo slovenskega koroškega ljudstva, razen tega mnogo Slovencev iz Beljaka in Celovca ter odposlanstva nekaterih koroških društev. Ljubljanski vdeležniki se odpeljemo v nedeljo ob tri četrt na eno uro zjutraj z južnega kolodvora ter izstopimo na Jesenicah, odkoder pelje krasna pot čez Rovte v Rožno dolino. Vsakdo dobrodošel.

Kanoniku Dobrovcu iz Velikovca ni bilo ljubo, da nismo mogli odobravati vsega njegovega delovanja. Naj je trdno prepričan, da ga vsikdar radi pohvalimo, kadar stori kaj dobrega; kar je pa proti naši vesti, tega tudi kanonik Dobrovec ne bo zahteval, da odobravamo. In tako trdimo še danes: kolikor hodi gospod kanonik po lastnih potih, je vse drugače, kakor če sledi — ljubljanskemu „Slovencu.“ Sicer pa: Clara pacta, boni amici!

Sneg v — juliju! Vsled trajnega deževja je nepričakovano zapadel sneg po gorah na zgornjem Koroškem, odnosno v zgor. dravski dolini. Padlo ga je po nekaterih planinah do pol metra, tako, da so bili kmetje prisiljeni na planini pasočo živino spraviti v varnost, da bi se ne prehladila. Od ponedeljka t. j. 16. t. m. je postalo zopet lepo vreme. Ali koliko časa bode tako ostalo, je še vprašanje, ker se obnebe vedno oblači. Akoravno bi morala biti zdaj huda vročina, je ravno narobe, da so dnevi postali hladnejši, osobito zvečer se planinski hlad občuti.

Za gostilničarje. V najem je dobiti kolodvorsko restavracijo v Trbižu s 1. oktobrom t. l. Ponudbe je poslati do 15. avgusta na naslov ravnateljstva državnih železnic v Beljaku, kjer je zvedeti tudi vse pogoje.

Tujci na Koroškem. Od začetka julija pa do zdaj je bilo 4560 tujcev na Koroškem v kopališčih in letoviščih. Seveda všteti so tudi oni, kateri so od prejšnjega meseca še ostali.

Vojaška slast. Dezertiral je pri 17. pešpolku v Celovcu pešec Orehek iz Glinje na Koroškem, kjer ravno polk strelja na bojni način. Pridružil se je neki ciganski družbi, kmalu nato pa jo je popihal v smeri proti Ljubelu. Ubeglega vkljub trajnemu zasledovanju niso mogli dohiti. Omenjeni je zdaj že drugič zbežal, kar je pri vojaki.

Iz Beljaka. Štrajk mizarskih delavcev se je končal s popolno zmago štrajkujočih. Delavcem so izpolnjene vse zahteve.

Velikovski zdravnik dr. Hudelist se je poročil v Ljubljani z gospico Ano Soss. Poročil ju je koroški župnik Matija Perč.

Primorsko.

Napisi na postajah nove železnice. Javni slovenski shod pri sv. Ivanu pri Trstu je bil v nedeljo plamteč protest proti krivici, katero je storila vlada tržaškim Slovencem z napisi na nekaterih kolodvorih nove železnice. Ljudje so razburjeni klicali: Sami si pomagajmo! Preidimo k dejanjem! Resolucija, sprejeta na shodu, se glasi: „Javni shod zbran dne 15. julija t. l. pri sv. Ivanu, z ogorčenjem protestuje proti krivičnemu žaljenju slovenskega naroda, storjenemu s tem, da je na postajah sv. Ivan, Rocol in Trst, slovenski jezik popolnoma izključen na napisih, dasi je v sv. Ivanu in Rocolu prebivalstvo po pretežni večini slovensko in dasi je slovenski jezik deželni jezik v tržaški občini, ter pozivlja železniško ministrstvo odločno in v zadnje, da nemudoma odpravi to očito krivico, ker sicer pade nanje odgovornost za vse posledice.“

Italjanskonemški nadpis v Gorici na kolodvoru nove železnice je odpravljen vsled energičnega protesta Slovencev. Klerikaleci in liberalci so se združili in sklicali devet javnih shodov kot energičen protest napram takemu

nasilstvu, a vlada je nadpise še ob pravem času odpravila, tako da se potem napovedani shodi niso vršili. Čujemo, da ne meni napraviti vlada tu nobenega nadpisa, vsaj začasno ne.

Smrt vsled muhe. V Pulju je pičila muha stotnika ondotnega trdnjavskega topničarskega polka Andreja pl. Slivnika, ki je tri dni potem na zastrupljenju krvi umrl.

Napad s srpom. Na Nabrežini se je doslej neznan tat plazil okoli čuvajnice železniškega čuvaja Matevža Pleterška. Ko ga je Pleteršek vprašal, kaj išče pri njem, napadel ga je neznanec s srpom in dvanajstkrat zabodel in urezal ž njim, da je Pleterškovo življenje v nevarnosti. Ker je Pleteršek napadalec s ključem do krvi na glavi ranil, ga bode orožništvo gotovo izsledilo.

Pazite se prenočevalcev! Natakarku Dominiku Vialiju v Trstu sta dva prenočevalca, ki sta z njim stanovala v isti hiši, odnesla vrednostnih stvari za več nego 500 kron in izginila.

Nesreča v arzenalu. Deset metrov globoko je padel v tržaškem arzenalu 17letni tatarski vajenec Josip Škrli in se pri tem tako zunaj in znotraj poškodoval, da so ga morali prepeljati v bolnico.

Nesrečen konec pretepa. V nedeljo se je 42letni Josip Mavrič v Humu na Goriškem sprl v gostilni z nekim sovaščanom. Kmalu je nastal med njima krvav pretep, v katerem je Mavrič nasprotniku prerezal vrat, da je takoj izdihnil.

Iz žalosti nad očetovo obsodbo se je vrgel pod vlak blizu postaje Vicentina neki Peles iz Rude. Glavo mu je vlak odtrgal na vratu. Pelesov oče je prejel večmesečno kazen vsled nekega nenravnega čina.

Opčine — Sežana. S 1. avgustom vpelje neki tržaški podjetnik redno avtomobilno vožnjo med Opčinami in Sežano. Vožja z Opčin v Sežano bo trajala 20 minut, nazaj pa 19.

Vrv mu odrezala nogo. Pomorščaku parnika „Miramar“ v Trstu, Ivanu Stefiču, je odrezala močna vrv, s katero je ladjica bila privezana na kol ob obali, desno nogo do kolena.

Kranjsko.

Dr. Tavčar in njegovi politični nasprotniki.

Pri zadnjem nastopu dr. Tavčarja na shodu slovenskih socialistov je prišla do besede zadeva, ki jo je Naš List že večkrat primeri ožigosil. Zgodilo se je namreč, da je napravil dr. Tavčar nekega deželnega uradnika v disciplinarno preiskavo, ker se je le-ta vdeležil slovite novemberske manifestacije za splošno in enako volilno pravico. Morda je res postala zadeva danes dr. Tavčarju zelo neljuba, in bi rad imel, da bi zaspala. Obžalujemo, da tej njegovi želji ne moremo vstreči, ker se nam ne gre pri tem absolutno ne za osebo, ampak za stvar. V družbi dr. Tavčarjevega koncepienta je stopal oni uradnik za sprevodom, ali ni nastopil dr. Tavčar proti svojemu koncepientu kot nezavisnemu človeku, ki dobi podobno mesto kjer in kedar hoče, pač pa je preganjal moža, ki je kot deželni uradnik absolutno odvisen od deželnega odbornika dr. Tavčarja, ki v svojih spisih in govorih ne more dovolj povdarjati svojega navdušenja za svobodo in poštenost, a je prav tako dostopen klečeplaztvu in brutalizira tam, kjer kaže.

Pred pol leta je trdil Slovenski Narod pod uredništvom dr. Tavčarja, da je imenovani lenuh, ki kar smrdi. Torej naj bi bilo iskati v tem vzrok njegovega zapostavljenja. Na zadnjem shodu pa je odgovoril dr. Tavčar na razne medklice — kakor da je hotel ublažiti s tem imfamijsko „Slov. Naroda“ — da je bil imenovani prezrt vsled bolezni. K tej njegovi izjavi naj konstatiramo, da je prav tako neresnična, kakor prvotna Narodova trditev. Pač pa je izjavil dr. Tavčar pred nekako petimi meseci sam, da tak človek, ki je v disciplinarni preiskavi, ne more avanzirati.

Torej je popolnoma jasno, da je hotel kaznovati in škodovati dr. Tavčar svojemu političnemu nasprotniku s tem, da mu je nagatil

disciplinarno preiskavo. Edino ta je mogla priti pri preteriranju v poštev, kajti v obče je znano kako izborna moč je oni uradnik in da se vsled bolehnosti nikogar ne preterira.

Kar se tiče dr. Tavčarjeve izjave, da je preiskava že zaspala, je sploh tako, da se pri deželnem odboru one znane disciplinarne preiskave nikoli ne začne in nikoli ne nehajo: najlepší način, da se potlači, kar postane povzročiteljem neprijetno; ali se forceira, kar obeta več kot lastno blamažo. Deželni odbor nima nobene pragmatike; največjo samovoljnost podpira zlasti pomanjkanje vsakih prizivnih instanc.

Nadalje konstatiramo, da ni storil dr. Tavčar doslej niti najmanjšega koraka, da bi dal preganjanemu uradniku primerno zadoščenje na ugledu kakor na gmotnem oškodovanju. Toliko časa pa ne more imeti dr. Tavčar nobene pravice, zahtevati za svojo osebo — kakor je storil na shodu — priznanje popolne poštenosti in se sklicevati na lastnosti dobrega človeka.

Ako hoče tirati zadevo do skrajnosti, nam je sicer neljubo; ali brezdvomno je, da je zamenjati na odnehanje, dokler se dostojno ne poravnate nečuvstvene krivice. Tako postopanje mora imeti svoj konec, in je irelevantno, proti komu se dela na tak način.

Otvoritev nove železnice se je vršila minul četrtak na običajno slovesen način. Cesarja je zastopal prestolonaslednik.

Profesor dr. Wedan, profesor na I. drž. gimnaziji je že opetovano pokazal, da je bil ves njegov študij na visokih šolah zaman. Mož je namreč še vedno tako malo izolikan, da se mu o spodobnem obnašanju niti ne sanja. Kako nujno je zanj potreben Knigge. Morda mu tudi opomin od zgoraj ne bo škodoval, kajti s tako drznostjo, kakor se obnaša on napram slovenskemu narodu, je treba korenito obračunati. Pri zadnji maturi na tem zavodu se je zahvalil abiturijent Pavlin zbranemu učenemu osebju. A komaj je zinil Pavlin slovensko besedo, je hitel profesor Wedan iz sobe na način, da je zbudil pri vseh prisotnih največjo pozornost. A v tem še ni višek njegove drznosti! Očital je na to še ravnatelju Andr. Senekoviču, ki je itak znan kot dovolj narodno mlačen, netaktnost, da je dopustil in prisostvoval slovenskemu govoru. Taka drznost je bila celo ravnatelju preveč, in povedal je Wedanu, kar mu je šlo. Profesor Wedan naj pomisli, da mi takih ljudi prav nič ne potrebujemo, da nikogar semkaj ne kličemo, kdor pa je naš kruh in se živi z našim denarjem, se ima vsaj spodobno obnašati. Če ni tega profesor Wedan zmožen, pa hajdi! Vsekakor pa je pogoj nadaljnega bivanja profesor Wedana v Ljubljani, da dá Slovencem popolno zadoščenje in prosi za odpustanje.

Fin list je tudi Domoljub. Kdor tega eventualno doslej še ni vedel, poučila ga je zadnja njegova številka o tem. Sledil je v tem znanim vzorom. Pred nekaj dnevi sta si končala v Ljubljani dva moža prostovoljno svoje življenje. Da sme vsakdo to storiti, je jasno, in nikogar nič ne briga. Če je špisarija vedno še tako zabita, da smatra to nesrečo za rodbino, ki jo je zadela, kompromitujočo, je to žalostno; infamno, nizko in ostudno pa je, če „krščanski“ in še več „katoliški“ list izrablja take nesreče za svoje podle politične hujskarije. Zanjko krog vratu si končno lahko dá kak liberalce, kakor kak klerikalec, celo visokim cerkvenim dostojanstvenikom so se take človeške stvari pripetile, celo „jako zagrizenim“. — Če se pa še pomisli, da je „Domoljub“ namenjen najnižjim ljudskim slojem, ljudem, ki ne morejo samostojno misliti, je to tem večja lumparija. Mesto da bi tak list skušal ljudske brutalitete ublažiti, jih še umetno izziva k bestijalnosti. Naše politično življenje je že tako daleč palo, da nimajo miru niti več mrtveci, in to ob časih, ko dostojni časniki vseh kulturnih narodov niti imen samomorilcev več ne prinašajo. Prihodnjič postreže „Domoljub“ svojim bralcem izvestno tudi s primernimi portreti, in tako dobimo Slovenci vendar že enkrat svoj šmoeckblat najumazanejšega kalibra! Res, šmok na desno in levo!

Restavrater na juž. kolodvoru v Ljubljani nam je poslal tri strani velike pole obsegajoče „Odprito pismo anonimnemu dopisniku notice gostilna na ljubljanskem kolodvoru“ z dne 10. t. m. Naši c. čitatelji se spominjajo, da smo objavili tedaj pritožbo slovenskega potnika, ki je natakarku te gostilne naročeval v slovenščini, a ni vzel ponovnim naročbam ničesar prejel. Mi smo stvar objavili, ker dotičnega sodelavca dobro poznamo in ker smo še nedolgo tega čitali v nekem drugem listu slično pritožbo. Glede na vse to nam je poslal najemnik te gostilne imenovano pismo, ki je sicer dolgo, a ne more ni malo dokazati nasprotnega, kar je trdila naša notica. Torej je tudi proti plačilu, kakor želi g. Schrey, ne moremo priobčiti. Posnamemo naj le sledeče: Restavrater nam zatrjuje, da mora imeti natakarku, ki so zmožni vseh avstrijskih jezikov; seveda zna vsak samo po dva, in da ima tudi takega, ki je zmožen slovenščine. To gospodu Schreyu prav radi verjamemo: ali pa ni bila natakarku dolžnost, ako ni umel gosta, poslati mu drugega natakarku? Ali se naj je obrnil naš dopisnik „naravnost na mojo osebo, saj sem vedno vsakomur na razpolago, in takoj bi bilo odpomagano“, zato če ga natakark ne razume? Zato je Schreyeva sodba o našem dopisniku, da je zloben etc. popolnoma neopravičena, vsa krivda pa leži na strani natakarku. Naj nauči gospod Schrey svoje uslužbenice, če ne razumejo slovenščine, da pošljejo gostu takoj tega jezika zmožnega namestnika, pa mirna Bosna!

Epidemija v salezijanskem zavodu. V zavodu salezijancev na Rakovniku pri Ljubljani je obolelo 17 dečkov za legarjem. Mestni magistrat je odredil po naznanilu bolezni takoj najstrožje zdravstvene odredbe, da se zabrani razširjevanje te bolezni. Desinfekcija vrši se ne le ob bolniških posteljah in v bolniški sobi, temveč po celem zavodu. Posebna straža brani vstop vsakemu tujcu. Prepovedano je občinstvu obiskovati kapelico in svetišče v zavodu. Ker je prav mogoče, da so zanesli dečki z nekega izleta kal te bolezni v zavod, ter da so vodnjaki okuženi z bacili legarja, dal je mestni magistrat takoj vodnjake uradno zapreti, vodo iz njih pa bakteriološko preiskati.

Novo razsvetljavo dobi Ljubljana. Obločnice so predrage, žarnice svetijo zelo malo. Za javno razsvetljavo uvedejo, kakor se nam poroča, Auerjevo luč, kar se zgodi zdaj tem lažje, ker je prišla na zadnjem obnem zboru nemška plinarna v slovenske roke. „Živnostenska banka“ je namreč kupila po naročilu občinskega sveta 255 akcijskih, tako da je postal dosednji upravni odbor v manjšini s 170 glasovi in je bil izvoljen slovenski upravni svet tako, da ima plinarno v rokah takorekoč občina.

Ruski večer, ki ga je priredil Ruski Kružok v Ljubljani, je zelo dobro vspel. Navzoče občinstvo, med katerimi smo opazili tudi ruskega konzula iz Trsta, ni štedilo s priznanjem učencem ruskega kružka, ki so izvajali posamezne točke vzporeda. Da niso rojeni Rusi, se jim ni dosti poznalo. Vse zasluge za ta večer, kakor za vse delovanje tega društva sploh pa imata gospa in gospod dr. Ljudevit Jenko.

XXI. redna velika skupščina „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ se vrši v Logatecu četrtak, dne 2. avgusta 1906. Vspored: I. Sv. maša ob pol 10. uri v župni cerkvi v Gorenjem Logatecu. II. Zborovanje ob pol 11. uri na vrtu oziroma v salonu hotela „Kramar“ v Dolenjem Logatecu. — 1. Dne 2. avgusta odhod iz Ljubljane ob 5. uri 32 minut zjutraj. 2. Po prihodu v Logatec ob 6. uri 30 minut, od Trsta sem ob 8. uri 20 minut zajutrek v Gorenjem Logatecu pri g. županu Lenassiju. 3. Po zborovanju skupni obed v prostorih hotela „Kramar“ v Dolenjem Logatecu ob 1. uri. Radi obeda se je udeležencem zglasiti do 31. julija v hotelu „Kramar“. Kuvert brez pijače stane 3 K. 4. Po obedu razhod po Logatecu in okolici. Ob 5. uri vrtna veselica v hotelu „Kramar“. 5. Odhod iz Logateca proti Ljubljani ob 10. uri 27 minut zvečer. Prihod v Ljubljano ob 11. uri 25 minut. Proti Trstu odhod ob 6. uri 33 minut oz. ob 9. uri 27 minut.

Redko slavlje. Mestni župnik fare pri sv. Jakobu v Ljubljani, g. Janez Rozman praznuje to nedeljo petdesetletnico svojega mašništva. Župnik Janez Rozman je vsem znan kot kremenit značaj, čist in pošten v vsem svojem delovanju, zato ni čuda, da je pohitela vsa fara in celo mesto Ljubljana, da se mu poklonijo ob tem veselem trenutku. Slavlje se vrši po sledečem redu: V soboto, dne 21. t. m. ob pol 9. uri zvečer razsvetljava in serenada v fari šentjakovski. V nedeljo potem ob 9. uri velika pontifikalna maša v župni cerkvi sv. Jakoba. Po maši poklonitev deputacij v šentjakovskem župnišču. Ob pol 1. uri sprevoz v kočijah v hotel „Union“, kjer se vrši ob 1. uri banket v veliki dvorani. Zvečer ob 7. uri veselica na vrtu in v veliki dvorani hotela „Union“. Osivelemu možu še mnogo let!

Dol pri Ljubljani. Piše se nam: Naš vrli nadučitelj gospod Reich se poroči v Zagrebu to nedeljo z našo gospodično poštarico in posestnico Levee. Obema občani iskreno čestitamo! Da je med nami tudi naš delavni nadučitelj zelo priljubljen, dokazuje dejstvo, da je bil zdaj že vdrugič izvoljen v občinski odbor.

Zupanom v Škofji Loki je bil izvoljen ondotni notar Nikolaj Lenček, svetovalec pa: Lovro Sušnik, Konrad Pecher, Gašper Čarman in dr. Arko.

Poziv. Pri odkritju Vilharjevega spomenika dne 12. avgusta t. l. se bo pelo slavnostno kantato v spomin Miroslavu Vilharju po besedah g. A. Funtek-a, katero je uglasbil slavljencev sin g. Fran Ser. Vilhar. Pevsko društvo „Postojna“ vabi in prosi vsa slovenska društva in posamezne pevce, ki se nameravajo udeležiti slavnostnega odkritja v Postojni, da sodelujejo pri petju slavnostne kantate. Kantata se nahaja med F. S. Vilharjevimi skladbami v III. knjigi 18. pesem. Posamezne glasove te kantate ima podpisano pevsko društvo še v svoji zalogi in bi moglo z njimi postreči vsem onim čestitim društvom in posameznim gg. pevcem, ki bi se zanje oglasili najdalje do 25. t. m. — Pevsko društvo „Postojna“ v Postojni, 17. julija 1906. — Ant. Ditrich, predsednik.

Na Dolenjskem je divjala pretekli teden po nekaterih krajih huda nevihta, tako v Toplicah, dalje v Poljanah, kjer je treščilo v pod g. Pečavarja; v Strugah je strela udarila v kozolec Janeza Zupančiča v Tisovcu.

Poljane v Belokrajini dobe končno vendar svoj vodovod. Skupnih stroškov prispevajo prizadete občine eno četrtino.

Samonemški napis na trafiki v Radečah ima ondotni nemškutar, trgovec Fr. Gschella. Dasi opozorjen noče Gschella — kako pristno nemško ime! — odstraniti samonemških napisov. Opozarjamo merodajne faktorje, da Gschella prisili, da napravi na svoji trafiki če ne samo slovenske, pa vsaj dvojezične napise. Sicer ima Gschella le provizorično trafiko, katero je prevzel po ranjkem Treječniku, vendar kadar bo razpisana, bo gotovo kompetiral zanjo in jo gotovo tudi dobil. Čast Radeč zahteva, da ne bo samo nemškega napisa na glavni trafiki in tujei, ki vsako leto v velikem številu posejajo ta trg, naj spoznajo, da so v slovenskem kraju.

Tujcev na Bledu je bilo od 1. do 8. julija t. l. vseh skupaj 647.

Vodovoda v Rakeku vse željno pričakuje. Pomanjkanje vode je zdaj tu tako veliko, da je moramo kupovati celo od južne železnice.

Konj ga je usmrtil. 21letnega Franca Kosa iz Daljnega Vrha pri Novem mestu je konj s kopitom tako sunil v trebuh, da so mu čreva izstopila in da je čez dva dni umrl.

V 33. urah na Triglav. Na Triglav od severni strani so priplezali po 33urnem plezanju trije turisti brez vodnika. Doslej se je mislilo, da je preko severne peči, ki se dviga od doline Vrata skoro 1800 metrov navpično, Triglav nedostopen.

Velika nesreča. Strela je udarila v gospodarsko poslopje Ivana Pečauerja v Poljanah pri Toplicah in je uničila z raznimi stroji vred, da je škoda 14.000 kron. Zavarovalnica znaša komaj četrtino. Skoraj bi bila pogorela vsa vas, da niso ognja o pravem času omejili.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je oddala domača pivovarna „G. Auerjevih dedičev v Ljubljani“ prvi prispevek od prodanega piva v korist naše družbe v znesku 501 K 12 v. Ako bodo Slovenci razumeli klic „Svoji k svojim“ tudi dejansko, upamo, da dosežemo v kratkem večje uspehe iz dohodkov družbinega piva. Zato Vas vabimo ponovno: Zahtevajte povsod pivo iz pivovarne „G. Auerjevih dedičev v Ljubljani“, ker podpirate s tem slovenskega podjetnika in obenem našo šolsko družbo. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dne 13. julija 1906.

Raznoterosti.

Gmotno stanje srbskih učiteljev. Lahko se reče, da srbski učitelji imajo med vsemi drž. uradniki na Srbskem, razmerno najboljše plače. Na Srbskem ne more nihče učitelja premestiti brez njegove želje. Prva plača učiteljev je 800 dinarjev (frankov); po 5. letih znaša 1050 din., po 10 letih 1350 din., po 14 letih 1700 din., po 18 letih 2100 dinarjev, po 22 letih 2550 din.; kadar učitelj doseže 26. leto učiteljske službe, dobi 3000 dinarjev plače; kadar služi 32 let, pošlje se v pokoj s polno zadnjo plačo. Ako bi hotel še dalje služiti, dobi na leto 300 dinarjev nagrade. Ako srbski učitelj nima primerne stanovanjske, (najmanj 2 sobi) mora mu občina plačati stanovanje; v Belgradu 80 dinarjev, v drugih mestih 40 dinarjev in na deželi 30 din. na mesec.

40-letnica bitke pri Visu. Danes na petek, 20. julija t. l. je minulo ravno 40 let, odkar je premagal Tegethof italjansko bojno ladjevje pri otoku Vis.

Nove iznajdbe. Človeški duh nikdar ne miruje in vsak dan nam prinese nove iznajdbe. Pariški inženjer Konstantini je sestavil zdaj črevlje, ki imajo štiri majhna kolesca, katera goni majhen motor. Taki črevlji, ki nimajo večje teže kakor štiri kilograme, stanejo nekaj sto kron. Poskusi naj so se obnesli tako izborni, da zatrjujejo, da se to novo prometno sredstvo prav kmalu vpelje.

Bolečine po smrti. Izkazalo se je, da so človeku, če je usmrten siloma, poslednji trenotki včasih še precej dolgotrajni in jako mučni. Strašne bolečine občutijo se takrat zlasti v glavi. Po poročilih francoskih zdravnikov se je pokazalo to zlasti ob priliki usmrtenja Henrika Lankeja v Orleanu. Ko je bil ta hudodelec lani koncem junija usmrten z giljotino, kakor je na Francoskem v navadi in je njegova glava odletela v pripravljeni jerbasi, jo je prijel naglo ravnatelj mestne bolnišnice dr. Botrije, odličen strokovnjak, da je napravil z dovoljenjem sodnije z njo posebne poskuse. Vzdignil je vso okrvavljeno glavo kvišku z obema rokama, pa ji zaklical na uho: „Lankej! Lankej!“ Sedaj je na občudovanje vseh navzočih, da jih je bilo kar groza, glava nekako oživela, in dvoje oči, polnih življenja pa tudi neizmerne bolesti, uprlo je dolg in pomenljiv pogled v dr. Botrijeja. Desno oko je parkrat trenilo, nakar sta se očesi zaprla. Dr. Botrije je zaklical ime zločinca zopet, in oči so se odprle, ozrše nekako začudeno na zdravnika, pa kmalu so se zopet zaprle. Takoj je zdravnik stresel glavo in zaklical še v tretje, ali sedaj so ostale oči zaprte, stisnjene, ugasnjene...

Gledališče na železnici. V Ameriki so nekatere gledališčne igralke jako bogate. Igralka Maud Adams je naročila pri železniški družbi voz, ki pomenja malo gledališče na železnici. Voz, ki je bogato opremljen in ima poleg gledališnega odra tudi stanovanje za umetnico, velja „malenkost“ 160.000 kron. Igralka si je kupila voz iz namena, da ima s svojo družbo med potovanjem skušnje in da na ta način ne zamudi dragocene časa.

Oblagodarjena zakonska dvojica. V Touru v Švici živi srečen zakonski par iz delavskih slojev, ki se je v teku 16. mesecev pomnožil za šest oseb. Lansko leto je povila žena v februarju štiri otroke, od katerih je eden umrl, pred enim mesecem pa trojčke, ki vsi žive. Preveč blagoslova.

Kralj diamantov. Umrl je v starosti 53 let Alfred Beit, tisočkratni milijonar. Beit je

bil svoj čas velik revež. Ko je čul, da so našli v južni Afriki diamantna polja, se je napotil tja, in ni minilo dolgo, ko se je vrnil kot lastnik cele milijarde goldinarjev. Vendar ni mogel od svojega bagastva kaj uživati. Imel je hudo želodčno bolezen, tako da se mu je godilo v mnogem oziru slabše kakor marsikateremu beraču.

Avtomobil za carja. V Parizu so izdelali za ruskega carja avtomobil za blizu sto tisoč kron. Avtomobil je prirejen tako, da znaša njegova največja hitrost 95 km na uro in ima poseben kabinet za carja, posebno toaletno sobico, oddelek za služinčad in oddelek za prtljago. S tem vozom se hoče peljati car po peterburški okolici.

32 glav živine ubila strela. V južni Tirolski je na planini udarila strela v kočo ter ubila 32 goved. Lastnik ima veliko škodo, ker živina ni bila zavarovana in se je oblastveno prepovedalo prodajati in uživati meso pobite živine.

Lasje so potrebni človeku če ne že zaradi lepote, pa vsaj zaradi zdravja. Marsikdo pa se je prepričal, da je veliko izvoljenih a malo poklicanih! Zelo pa osvežuje in povspesuje rast las takozvana „rožna voda za lase“, ki si jo napravimo lahko sami, če damo na desetino litra Francovega žganja (Franzbrantwein) 20 gramov glicerina, 25 gramov rožne vode (Rosenwasser) in 10 kapljic rožnega olja. Vse te stvari prodaja posamezno vsaka lekarna in drogerija, pa tudi nekatere specerijske trgovine.

Rojstvo slona. Znano je, da se sloni v ujetništvu ne razplodijo, zato je treba vedno novih lovov na to žival. Zdaj pa poročajo iz Dunaja, da je rodila slonka v cesarskem zverinjaku Schönbrunu krepkega mladiča. Slonka je bila nosna nad 20 mesecev. Mladič je visok 95 cm, dolžina mu znaša brez repa in rilca en meter. Postavil se je takoj na noge in pričel sesati. Ako ga ne bo stara zanemarjala in mu dajala mleka — sloni sesajo dve leti — je upanje, da ostane mladič živ.

Socialno gibanje.

Kmetско vprašanje v Novi Zelandiji. Pred petnajstimi leti so si nakupili posamezniki v tej državi ogromne množine sveta, da so mogli oddajati kasneje došlim zemljo proti visoki odškodnini v najem. Vlada pa je sklenila vzeti (ekspropriirati) tem zemljo, samo če je presegala njih posest 800 hektarov slabše zemlje ali 260 hektarov boljše. Na ta način pridobljeni svet je razdelila med kmete, v kateri namen je ustanovila posebno poljedelsko banko. Komaj je dosegla toliko, že je pričela ustanavljati povsodi vzorne poljedelske in vrtnarske šole. Napredek ni izostal: živinoreja je napredovala poleg mlekarstva tako, da se je temu le čuditi. Danes izvažajo Nova Zelandija ravno 1500krat več sira in surovega masla, kakor l. 1881.

Macaulay. Njegovi govori o deseturnem delavniku so izšli v nemškem prevodu pri Scheitlinu v Bernu.

Gospodarstvo.

Industrija na Ogrskem. Ogrska država ne pospešuje naprav novih tovarn samo s tem — kakor smo poročali v podobni notici že lani — da jim nudi dalekosežne davčne in pristojbinske olajšave, marveč da da novim tovarniškim podjetjem tudi posojila in podpore. Kakor je razvidno iz izvirnih izkazov, se je podelilo na Ogrskem v času od l. 1890 do sedaj 693 tovarnam podpore oziroma olajšave. Od teh jih 100, to je 14%, ni več v obratu. Posojil se je dovolilo 6 milijonov, podpor pa okroglo 12 milijonov kron. Od tega se je izplačalo skupno okroglo 12,5 milijonov kron. V ostalih 593 podjetjih, katerim so se dovolile podpore, odnosno olajšave, je uslužbenih 68.361 delavcev, katerih letni zaslužek znaša, če vzamemo kot merilo povprečno letno mezdo 700 kron, 48 milijonov kron. Številke menda dosti jasno govore, kaj je za narod industrija! In kako je pri nas?

Prosveta.

Cankarjev Jubilej. Deseta knjiga, ki jo izda Ivan Cankar v zalogi knjigarne Schwentner v Ljubljani, bo nosila naslov Jubilej. Na naslovni strani bo narisana Cankarjeva karikatura, ki jo je napravil slovenski slikar Henrik Smrekar.

Hrv. Matica je sklenila vsem svojim slovenskim članom znižati letno pristojbino od 6 na 3 K. Temu vzgledu je sledila i Slovenska Matica, ki je istotako znižala članarino za hrvatske ude od 4 na 2 K.

Kettejeve poezije. Ker je prva izdaja krasnih Kettejevih pesnij pošla, izidejo kmalu v drugi izdaji, ki se razlikuje od prve zlasti v tem, da bo bogato ilustrovanja. Slike napravi Maksim Gaspari. Sodeč po njegovih dosedanjih delih upamo, da bodo te ilustracije vse kaj drugega, kakor so Karpelove slike h Kleinmayerjevi izdaji Prešernovih pesmi.

Nova železnica. Slovensko plan. društvo je izdalo lično knjižico o novi železnici. Poleg tehničnega orisa je podan tudi popis cele proge iz Celovca do Trsta. Naj posnamemo iz knjižice, da znaša najvišja točka, ki jo doseže nova železnica, 637 m nad morjem; da je na celi progi 45 predorov, ki merijo skupaj 31 km (vsa proga 188) in 61 nad 15 m dolgih mostov, skupno 4200 m. — Voditelju po novi železnici je pri-
dejanjih 10 reprodukcij naših pokrajin in majhen zemljevid. Ako nam je dovoljeno, bi si želeli skrbnejšega tiska slik. Knjižica pa dojde marsikomu kakor navlaš. Pri tej priliki naj bi pomnili, da bi bilo jako umestno, ako izda naše S. P. D. vodnika po vseh slovenskih krajih. Čehi so si spisali svojega vodnika za naše Julske Alpe, samo mi Slovenci nimamo nobenega. In potem dobiš slovenske izletnike z Baedekerjem ali Mayerjem v roki ali pa s — češkim voditeljem po Julskih Alpah. Tudi v gmotnem oziru bi se podjetje izplačalo, treba je samo zmožnih in podjetnih moči, ki bi se dela lotile, in teh nam priskrbi naše S. P. D. (Naslov cele knjižice je: Nova železnica s Koroškega skozi Karavanke, Bohinjske gore in črez Kras v Trst. Kratek opis železnice v tehničnem in turističnem oziru. Spisal Maks Klodič vitez Sabladoski. Cena 60 v.)

Optični zavod J. Ph. Goldstein

Ljubljana, Pot trančo 1
Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih očal, lovskih in potnih daljnogledov, kakor tudi vseh optičnih predmetov. • Zaloga fotografskih aparatov.
Vsa v to stroko spadajoča popravila točno in ceno. 6—1

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani
Rimska cesta 2. Hilšerjeve ulice 5.

WARBINEK-OVI

plani so neprekosljivi
Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni. Prodaja se tudi na obroke. Stare klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi naposodo. Uглаševanja in poprave se izvršujejo točno in dobro. Solidne cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

Tri goldinarje velja poštni zabojček brutto 5 kilo (okoli 50 do 60 kosov) toaletnega mila (odpadkov) lepo sortiranega z vijoličnim, rožnim, heliotrop, mošusovim, šmarničnim breskvinim itd. duhom.

Razpošilja proti povzetju podjetje Manhattan Budapešta, VII. Bezeredy ul. 3.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštinih znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

Najcenejša, največja eksportna trrdka!

H. Suttner, urar, Kranj

priporoča svojo veliko, izborno zalogo finih

švicarskih ur

brilantov, zlatnine in srebrnine v veliki izbiri po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro, je to, da ga razpošiljam po celem svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur prostovoljno na ogled, da se lahko sam prepriča.

Prosim, zahtevajte veliki novi cenik, ki se pošlje zastonj in poštne prosto. 26-4

~~~~~

Izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

ANTON MÜLLER

vinotržec v Domžalah

(Kranjsko).

~~~~~

Zidanje rakev

(grobic) na novem centralnem pokopališču izvrši po najnižji ceni

stavitelj novega pokopališča

po oblastveno odobrenih določilih za zgradbo pokopališča.

Natančneje se poizve

12—4

v tehnični pisarni g. Ferd. Trumlerja mestnega stavitelja v Ljubljani, Pred Škofijo št. 3.

PFAFF šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo.

Šivajo, krpajo in vežejo.

Neprekosljivi za obrtne namene,

šivajo naprej in nazaj.

! Kroglasto ležišče !

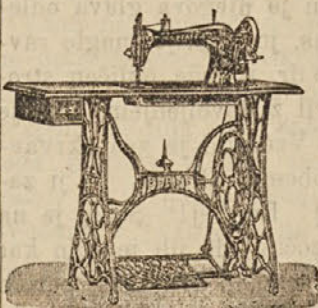
Glavni zastopnik

Fr. Tschinkel

Ljubljana • Kočevje

Mestni trg 9. v gradu.

52—4

Oglejte si — poljedelskih strojev, slamoreznic, čistilnic, največjo zalogo mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobni križev itd. pri

FR. STUPICA V LJUBLJANI

na Marije Terezije cesti št. 1

in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

BIBE

Brezalkoholna pijača iz vrstnega okusa iz sadnega soka.

Nareja jo G. PICCOLI, lekarnar v Ljubljani.

En del tega soka, pomešanega s petimi deli vode, da za mlade in stare, za zdrave in bolne prijetno, žejo gasečo, redilno in za prebavne organe zdravo pijačo.

1 steklenica 1 krono. Naročila se izvršujejo točno po povzetju.